

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exemplorum Libri Tres

Liber Primus Siue Vis Et Virtus Exemplorum, Hoc est, Solatia Et Documenta
- Hæc Moribus, Illa Temporibus Nostris Adhibita

Stengel, Georg

Ingolstadii, Anno M.DC.L.

Caput XXIII. Christum auxilio simul & exemplo, nos solari pariter &
confirmare.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48162](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48162)

innis, & stationibus & orationibus, & humilitate, in alterutra diligentia & dilectione, in sanitate & sobrietate. Non enim vacatur, nisi timori, & spei. Hoc fuimus, aut esse studuimus, cum nos Deus per bella exerceret; posthac utique, in pace, non erimus negligentiores, ne hostes magis, quam cum, qui hostes misit, timere videamur.

In Æthiopica historia, ad comparandum maximi pretij liquorem, quem *benionium* vocant, legimus eiusmodi industriam adhiberi. Fera, è qua liquor ille desudat, clathrato ergastulo includitur. Dum inclusa est, vernulæ undique concurrunt: quisque quod obuium est, arripit. Hic fuste, ille sude armatus carcerem circumstat. Fit ingens strepitus. Ergastuli fores, partesque omnes, ictibus iterum, iterumque iteratis pulsantur. Fera tantâ tempestate depreheasa concitata fremit; sursum & deorsum agitata discurret; & tandem, dum non inuenit, quâ eluctetur, fragrantissimo illo sudore perfunditur, quem domestici excipiunt asservantque in pretia mercatorum. Simili industriâ vitetur Deus: conijcit nos in angustias, includit in calamitates, immittit in nos militem, permittit hostem ubique grassantem; denique & agitat nos, & exagitat ut laboremus, & sudemus, & *Christi bonus odor simus*; quo multi alij reficiuntur, sine exemplo defecturi. Quod si verò sudor noster alijs est pretiosus, cur non etiam in nostram adhibetur utilitatem? Prima proelia maximè timentur; & semper secundis conflictibus efficimur audaciores. Igitur minùs metuemus futuri temporis labores, si meminimus, præteritis annis sadorem nostrum in cõspectu Dei tam fuisse pretiosum. Ita, qui alios patientiâ nostrâ utiliter instruxerunt, à nobis quoque ipsis patientiæ exemplum capiemus.

CAPVT XXIII.

Christum auxilio simul & exemplo, nos solari pariter & confirmare.

Magna est virtus, in aduersis lætari; sed, nisi cum Stoicis omnem sensum amisimus, superat naturæ vires. Idcirco nonnulli de ea desperant, satis esse existimantes, si iniurias sibi impactas ferant patienter. Sed neq; hoc quidem

V.

Heliodor. l. r.
hist. Æthiop.

2. Cor; 2. 25.

I.

quidem faciunt diu, si solas naturæ vires patientiæ suæ voluerint impendere. Itaque nimis fidenter agunt isti, & nimis diffidenter. Nimis fidenter quidem, dum sibi nimium tribuunt, vno pede volunt ambulare, aut dum arenam, quod aiunt, sine calce, extruunt. Vbi enim sola natura agit, nihil constanter agit, citoque ad tot insultus deficit. Et nihil inuitis fas quemquam fides Divis. Gratia igitur diuina est naturæ adiungenda, vt diuinæ humanæque vires quasi duæ alæ socientur, Sicut enim adiunxit Deus Leuitas, qui portabant arcam fœderis Domini, ita adiuuat omnes in cruce portandâ, qui auxilium illius non contemnunt, quod sanè passim offert, & quidem tam copiosè, vt Apostolus dicere ausus sit: *Omnia possum in eo, qui me confortat.* Quanta fiducia vox, ait S. Bernardus, *omnia possum in eo, qui me confortat? Nihil omnipotentiam Verbi clariorem reddit, quam quòd omnipotentes facit omnes, qui in se sperant. Denique omnia possibilia sunt credenti. An non omnipotens, cui omnia possibilia sunt? Ita animus, si non præsumat de se, sed si confortetur à Verbo, poterit utique dominari sui, vt non dominetur ei omnis iniquitas: ita, inquam, Verbo innixum, & indutum virtute ex alto, nulla vis, nulla fraus, nulla iam illecebra poterit vel stantem deicere, vel subicere dominantem.*

II.

Fertur ignauus quispiam & piger, de futuri itineris labore sollicitus, in somnum incidisse. Dormienti visum est, quasi ambularet, & in via esset. Conabatur progredi, sed nihil proficiebat; totâ nocte sudabat, anhelabat, fatigabatur. Manè excitatus, indignabatur, quòd post tantum laborem adhuc se domi reperisset. Itaque & de itinere conficiendo desperauit, & consilium cepit de somno numquâ ampliùs admittendo; vt qui non modò inuisos sibi, sed nihil profuturos labores attulisset. Fatuus hic erat; iter non peragitur somniando. Ex ipso potiùs somnio discere debuisset, vigiliâ, pedibusque vel proprijs, vel alienis, opus esse ad viam conficiendam. Ita quisquis iter ad cælum tendit, & vigilare, & laborare ipse debet, & pedes vel alas, vel certè Pegasus habere.

III.

Thom. de Kemp. lib. 2. cap. 9.

Quis Pegasus iste? Gratia Dei. *Suauius equitat, quem gratia Dei portat.* Nec suauius tantum, sed etiam celeriter & potenter. Siquidem ob huius auxilium ait Apostolus: *Omnia possum in*

eo, qui me confortat. Et adeò vires, ubi necesse est, animumque ministrat Deus, ut (quod nonnulli artifices gloriantur se posse) non solum è ferro chalybem faciat, sed ex carne ferrum. Ego dedi te hodie, ait, in civitatem munitam, & in columnam ferream, & in murum arcum, super omnem terram. Quid quòd sicut ferrum cum incude tunditur, roboratur; ita & homo Dei causà percussus dicere possit, cum S. Paulo, Cum infirmor, tunc fortior sum. Ut enim infirmatur peccator aduersis, ita iustus tentationibus roboratur, ait S. Chryostomus. Sic dimicarunt aduersus peccatum sancti: sic laborando fortiores, & moriendo victores effecti sunt. Diffident ergo etiam nimium agunt, qui illico arma abijciunt, cum vident hostem venientem. Possent sanè multi sæpe desperare, si soli prælium hoc inirent. At quid de Deo sentiunt, si de Dei gratia diffidunt?

Laboravit & Paulus, & quidem plus omnibus; sed ne quis ignoraret; tantarum virium fontem addidit: Non ego autem, sed gratia Dei mecum. Hoc est, quod in Sophonia promissum legimus, fore scilicet, ut homines seruiant Deo humero vno, quia mirum ipse suppositurus erat humerum alterum, quo & crucem suam tulit, & nostram meruit subleuare. Qua de causà, Isaia te, Factus est principatus super humerum eius; hæc enim illi potestas & data, hic concessus & principatus, ut ab illo omnis gratia in homines dimanet. Quidquid ergo gratia Dei nobiscum facit, id omne in humerum Christi recumbit, dicentis, Næquam abero; aut clariùs, Ego vobiscum sum omnibus diebus, usque ad consummationem sæculi. Vobiscum per oculum, & auxilium, ut dum intellectum per fidem, voluntatem corroborem per spem & amorem.

Quis enim timeat, aut recuset supponere cruci humerum alterum, quando credit, Christum supposuisse primum? quis seruatorum onus vno lacerto gestare detrectat, quod Dominus gestat altero? Magno solatio est, immò incitamento, talem habere opitulatorem, qui & vires suppeditet, & exemplum præbeat, immò ipso exemplo inflammans adiuuet, & eà ipsà gratiâ, quam patiendo meruit, inflammans admoneat, se nobis exemplum præbuisse; hoc est mirabiliter à montibus aternis illuminare: dum in exemplo auxilium, & in auxilio exemplum subministrat; & Dominus

L

seruum

Philipp. 4. 1.

Jerem. 1. 18.

2. Cor. 12. 10.

S. Chryost. serm. 1. de Martyr.

IV.

1 Cor. 15. 10.

Sophon. 3. 9.

Isa. 9. 6.

Matth. 28. 20.

V.

Psal. 75. 5.

seruum confortat: vt neque imbecillitas, neque nobilitas habeat excusationem.

VI.

Polyzn. li. 4.

Memorat Polyænus, Alexandrum Magnum, cum in oppugnanda Tyro amplam mœnibus adiectam fossam opplere vellet, militesque cunctabundos conspiceret, primum fuisse, qui corbem arenâ grauem apportarit. Quod exemplum cum milites intuiti essent, extemplo chlamydes abiecere, regemque imperata sua primo ipsum facientem, certatim imitati, fossam tam properè, quam promptè æquârunt, urbemque occupârunt. Simili modo *Abimelech quoque audiens viros turris Sichimorum pariter conglobatos, ascendit in montem Selmon cum omni populo suo: & arrepta securi, pracidit arboris ramum, impositumque ferens humero, dixit ad socios: Quod me videtis facere, cito facite. Igitur certatim ramos de arboribus pracidentes, sequebantur ducem.* Quid aliud fecit Christus, cum crucem suam iniecit humeris suis, & baiulans sibi crucem dixit ad omnes: *Si quis vult post me venire, abneget semetipsum, & tollat crucem suam quotidie, & sequatur me?* Præiuit antè exemplo, quam hortaretur verbo. Nec præiuit, sicut Alexander corbe suo, aut Abimelech ramo suo dumtaxat onustus, sed ita suam crucem Christus baiulauit, vt baiulando fortitudinem nobis promeritus, insuper nos etiam in nostrâ cruce deferendâ adiuuaret, suam vno, nostram altero humero portans.

Ioan. 19. 17.

Luc. 9. 23.

Matth. 16. 24.

VII.

Num. 13. 24.

Si è duobus terræ promissæ exploratoribus, qui *absciderunt palmitem cum vna sua, quem portârunt in veste*, alterum ipse Moyses succollans adiuuisset, quam alacri ille animo vestem portasset? At certè nos Christus adiuuat, qui non solùm exemplo alliecit oculum, sed fide etiam instruit intellectum, sed fortitudine, sed diuina suauitate munit, trahitque affectum. Quem enim non soletur & animet, Christum in passione sua socium habere? cumque eo pœnas diuidere, fas esse? Magnum sæpe dolenti solatium est, si vel narrando liceat illi miseras suas in amicum sinum effundere; existimat enim iam leuius sibi esse, si alterum suâ causâ videat indolentem: quantò magis, si dolorem ipsum possit diuidendo diminuere, atque in alterum, tamquam in animæ suæ dimidium, transferre? Hoc possumus, si fide Christi exemplum intueamur, si spe atque gratia Christi nitamur, denique si CHRISTO, charitate

charitate vniti adhæreamus: tunc enim *viuit in nobis Christus*, Gal. 2. 10. tunc sentit in nobis Christus, tunc patitur in nobis, & nobiscum Christus: cuius fide erudimur, cuius spe fulcimur, cuius amore ardentem, leue arbitramur, quidquid patimur. A quo proinde separari nos necesse est, si cum illo patiente pati nolumus; aut si illo lætante, quòd nobiscum patiat, nos animo deiciamur, quasi illo meliores, à labore immunes esse debeamus.

Itaque in rerum aduersarum procellis echinus pisciculus nobis est imitandus, quem D. Ambrosius scribit, tempestatum esse præscientem, qua de caussa lapidem arripere, eumque tamquam anchoram, ne fluctibus allidatur, trahere; atque ita non suis viribus librari, sed pondere muniri alieno, & contra futuram tempestatem, lapidis auxilio, stabiliri. Quem eius morem nauæ obseruant, sibi que præcauent, ne eos turbo præueniat imparatos. Nos quoque igitur *lapidem angularem* Christum, eiusque patientiam, cum sæuiunt procellæ, in exemplum arripiamus. Hoc pondere si nitamur, nullus nos impetus maris excutiet, nulla tempestatas lædet: innocentis exemplo, rei; & à Domino, serui discemus, quid pati debeamus. Hoc ipse Christus monuit, inquit: *Si mundus vos odit, scitote, quia me priorem vobis odio habuit.* Hoc si sciamus, hoc si meditemur, nihil nouum, aut indignum nobis videri poterit, siquid patiamur. Verè enim S. Gregorius ait: *Si passio Christi ad memoriam reuocetur, nihil est adeò durum, quod non a quo animo toleretur.*

Quàm miseri sunt igitur, qui Passionis Christi obliuiscuntur, tam felices, qui eam noctes diesque reminiscuntur. Nam ex assidua Passionis meditatione lumen trahunt, vnde & fides in intellectu crescit, & spes amorque in voluntate accenditur, per quæ Deus *mirabiliter à montibus æternis illuminat, vt iam omnia possint in eo, à quo confortantur.* Quid enim non possent? an duriora Superiorum iussa, & Manliana imperia non sustinebit, qui perspiciet, Dominum suum *Patri factum obedientem vsque ad mortem?* & quidem *crucis?* ægrè feret, se vestibus alijsque rebus spoliatum, qui intelliget Deum suum ex alto nudum pependisse, nec tunc tantum vestibus exutum, sed & cum flagellaretur, & cum ab Herode illuderetur? Nempe sapius exemplo suo voluit inculcare,

VIII.

Isa. 28. 16.
Ephes. 2. 20.
1. Petr. 2. 6.

Ioan. 15. 18.

IX.

Psal. 75. 5.
Philipp. 4. 13.

Philipp. 2. 8.

per angustam portam, nullum citius intrare, quàm omnibus rebus spoliatum. Denique quis in falsos fratres excandescet, si videat, Christum impurissimi illius oris osculum sustinere? aut quis in furorem efferuescet, si fraudulentæ accusationis damna experiatur, si quotidie aspiciat Christum inter latrones, & more latronis patientem?

X.

Quid quòd nec ictus ipsos sentiat, cui ante oculos versantur verbera, quibus Christus vapulavit? Plus enim potest amor Christi, quàm amor Pati, cuius solo vulnere doluit vxor, sui ipsius per amorem oblita, quamuis sauciata. De qua Epigramma apud Martialem extat istud:

Martial. lib. 1.
epig. 13. de
Arria & Pz-
to.

Casta suo gladium cum traderet Arria Pato,

Quem de visceribus traxerat ipsa suis:

Si qua fides, vulnus, quod feci, non dolet, inquit;

Sed quod tu facies, hoc mihi, Pate, dolet,

Hoc amor potuit in Arria, cur non possit in quavis anima Christum amante! Enimverò potest vel maximè. Quisquis enim Christum magis amat, quàm seipsum, magis sentit Christi vulnera, quàm sua; immo saepe sua non sentit, certè non æstimat, dum de illis cogitat. Adeò gratia Dei, per exemplum passionis, homines confortat, adeò invulnerabiles, & quodammodo impassibiles reddit. Quia facit ut tunc Christus altero humero onus nostrum portet, dum patimur illi compatientes. Multæ enim manus leve faciunt onus. Quod vel inde fit perspicuum, quòd grandia illa & communia Reipublicæ mala, etsi graviora, & magis dolenda; minùs tamen homines multi sentiant, quàm si quòd longè leuius eos ipsos, & solos sauciavit. Vnum hispidum verbum, vnus Titanicus aspectus, altiùs cor eorum ferit, quàm quòd tota bellis ardeat patria. Cur hoc? quia illud soli ferunt, istud, tamquam commune, omnes patiuntur; atque ita, quia non soli ferunt, leuiùs ferunt, quasi onere partito. At solus Christus longè fortior est, totà communitate. Si ergo & illud particulare nostrum, cum eo, malum, communi operâ ferre disceremus, essemus vtique patientiores; quia fortiores, gratiâ naturam adiuvante; & Christo onus nostrum sublevante.

CAPVT